

DELA VSKA POLITIKA

Izšla dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 70

Sobota, 29. avgusta 1936

Leto XI

Herojski boj španskega ljudstva še traja Kdaj bo konec vojne v Španiji?

Po metodah kakor se vrši krvava državljanska vojna v Španiji, se more vršiti le tam, kjer brezvestni ljudje, krivoprišežniki brez državljanske morale motijo normalni red v državi. Španska republika, skozi in skozi meščanska in s čutom, da treba tudi delavcem in kmetom dati kruha, se je lepo razvijala, mirno uvajala pravičnejše socialne razmere. Prišel je pa kapital, fevdalizem, cerkveni in zasebni, ter zanetil vojno in takoj izpočetka vršil krvave orgije. In nedolžna španska kri teče samo po krivdi teh, in sicer popolnoma brez krivde naroda in vlade, ker soldateska bi po prisegi morala braniti v državi red in mir ter vlado. To je čelo božja zapoved, kakor nas uče.

Novi boji

Na južnem bojišču vladne čete dejansko napredujejo. Cordoba je obkoljena. Vrše se boji v Estramaduri, ki imajo namen oslabiliti sile upornikov na severni fronti.

Hujski boji so na severnem bojišču, kjer bi uporniki radi prišli do morja v Biskajskem zalivu. Pred nekaj dnevi so pričeli z ofenzivo proti Iranu in San Sebastianu. Verjetno pa ni, da bi uporniki imeli tam uspeh, ker je tudi Gijon padel in bodo čete ljudske fronte pri San Sebastianu ojačene. Enodnevna bitka na tem bojišču je končala razmeroma slabo za upornike.

Napad upornikov na Irun odbit

Ponovna ofenziva marokanskih čet uporniškega generala Mole na Irun in San Sebastian ob Biskajskem zalivu je bila zopet krvavo odbita. Uporniki so utrpeli velike izgube, pa tudi vlada priznava, da so padle številne žrtve.

Oviedo obkoljen

Važno mesto Oviedo ob Biskajskem zalivu je obkoljeno po vladnih četah in je pričakovati, da se bo vsak čas predalo. Vladne čete, ki oblegajo mesto, so začele prodirati že proti jugu, četam generala Mole v hrbet.

Toledska trdnjava padla

Trdnjava Alcazar, ki dominira nad mestom Toledo, in v katero so se zatekli uporniki potem, ko so vladne čete pred približno 20 dnevi zavzele mesto, se je 25. t. m. predala.

Pri Badajozu uspešni boji vladnih čet

Pri Badajozu je delavsko-kmečka milica presekala spoj med južno in severno armado upornikov.

Abd-el-Krim ušel

Marokanski upornik Abd-el-Krim je bil interniran na otoku Reunion. Dolgo let je vodil upor proti Špancem v Maroku. Ko je postal nevaren tudi Franciji, sta ga obe državi 1926 poslali v pregnanstvo. Otok Reunion se nahaja jugovzhodno od otoka Madagaskarja. Sedaj je pobegnil s francoskega otoka, da bo nadaljeval uporniško delovanje proti — generalu Francu.

Nemška ladja »Kamerun« ni bila nedolžna.

Španska ladja je ustavila nemško ladjo. To je silno razburjalo Nemčijo. Sedaj šele poročajo, da je ladja vozila vojni material upornikom.

Anglija proti Portugalski. Anglija in Francija sta protestirali pri portugalski vladi, ker prepušča skozi svojo deželo zalaganje upornikov z vojnimi potrebščinami.

Indalecio Prieto

Večkrat smo že slišali to ime. Prieto je pristaš španske socialno-demokratske stranke desnega krila. Ta zmerni politik je pravi oče obrambe španskega ljudstva. Ko je nastal upor, je bila vsa javnost presenečena. Vojska je imela vojake in vojni material. Tedaj je vstal Prieto in preprečil kapitulacijo.

Odredil je novo organizacijo, vpolklical novine in rezerviste ter ustvaril novo vojsko. Vpolklical je zdravniške, rdeči križ, fronte je preskrboval z avtokolonami. V Madridu je organiziral za nepreskrbljene prehrano. Odkar je Giralova vlada, v katero ni hotel vstopiti, dela in organizira vse le Prieto, ki je postal motor vladnega oziroma ljudskega odpora proti upornikom. Prieto je organizator odpora, Prieto je organiziral novo vojsko milico.

1,088.059 frankov za špansko ljudstvo

»Populaire« z dne 24. t. m. sporoča, da so doslej francoske delavske strokovne organizacije poslale v Španijo 1.088.059 frankov podpore.

Italijanski socialisti na španski fronti

Med delavskimi prostovoljci na fronti Guadarama se bore tudi italijanski emigranti. »Populaire« prinaša sliko, ki kaže Pietra Nennija, enega od voditeljev italijanskih socialističnih voditeljem Caballerom (ki ga »Slovenec« lažno proglašja za komunisto) med delavskimi milicniki na pogorju Guadarama.

Angleški intelektualci za Španijo

Angleški intelektualci so izdali manifest za »špansko vlado, proti kateri se je zarotila klika generalov, ki hočejo uničiti parlamentarno demokracijo s pomočjo divjih maroških čet in upostaviti vojaško-fašistovsko diktaturo.«

Mezdna pogajanja pri TPD

Ljubljana, dne 26. avgusta 1936.
V sredo, dne 26. t. m. so se vršila v palači TPD v Ljubljani ves dan mezdna pogajanja na podlagi zahtev, ki so jih stavili predstavniki rudarskih strokovnih organizacij, predstavniki II. skupine, zastopani tudi po Delavski zbornici.

Pogajanja so se vršila v težkem ozračju rudarske krize, znižanih naročil s strani države in v očigled zahtev s strani TPD po redukciji delavstva.

Delavski zastopniki so se protivili zlasti nameravani redukciji. Ven-

Iz Maroka se je vrnil in pripoveduje

»Jutro« poroča, da je iz Maroka prišel František Beneš. Iz njegovega pripovedovanja navajamo samo eno značilnost za španske upornike.

General Franco se je pojavil v Maroku ter pričel poveljevati, ne da bi častniki vedeli, kdo ga je poslal. Napravil je tako kot znani nemški krogberški krojač. Naenkrat je odredil, da se tujske legije in marokanske čete premeste v južno Španijo čez morje. Tam je vojaštvu šele povedal, da se namerava upreti madridski vladi. Postavil je legionarje na trg in jim rekel prvemu in drugemu polku tujske legije: Kdor je za moj predlog, naj stopi desno, kdor ne, levo. Osemsto vojakov je stopilo na levo in Franco jih je dal takoj postreliti. Drugi polk se je prestrašil. Kljub temu je izstopilo še 150 legionarjev. Tudi te je dal takoj ustreliti. — Tu so se dogodili prvi strašni zločini, ki so jih povzročili uporniki, oziroma krivci upora in krivoprišežnikov. Simpatije Beneša so pa na strani vlade. Tudi trdi Beneš, da širokoustni reakcionarci poročajo zgolj o komunistih na strani vlade. To je laž, pravi Beneš. Na strani vlade so vsi pošteni Španci.

Manifest so podpisali najuglednejši angleški intelektualci med njimi znani pisatelji Wells, Woolf rektor univerze v Cambridgeju i. dr.

Na pomoč španskim vladnim oddelkom so zdravniki poslali eno ambulanco.

Španski desničarski državnik za vlado

Bivši predsednik španske vlade in zunanji minister grof Romanjones je bil v vladnih ječah v San Sebastianu. Vlada mu je končno dovolila, da se izseli z ženo v Francijo. V Franciji je izjavil listu »Fronte Populaire« Romanjones, da obsoja zapiranje političnih talcev, dasi se njemu v ječi ni zgodilo nič hudega.

Posebno pomembna je izjava, da Romanjones prizna le zakon. Proti vsem, ki greše proti zakonom, se morajo porabiti sankcije. Dolžnost vseh Špancev in vseh ljudi, ki imajo kakršenkoli vpliv, je, da morajo računati le z zakonito vlado. Romanjones je nedvomno resen in izkušen politik, ki ve kaj govori.

Ne gre jim v glavo

Nekdaj smo bili navajeni, da se je ljudstvo opredeljevalo po političnih strankah, katerih program je bil izraz volje in potreb tega ali onega dela naroda; od 1929. leta se je pa to korenito izpremenilo. Stranke s programi, ki so resnično živele v ljudstvu, so bile razpuščene. Ustanovila se je stranka posebne vrste JRKD, ki se je kasneje prekrstila v JNS. Programa te dvakrat prekrščen »stranke« še danes nihče ne pozna, ker se JNS tudi nikdar potrudila ni, da bi ga oznanjala narodu. Pa kako bi ga tudi oznanjala, če je ves njen program tako enostaven: kaj nam mar ljudska volja, kaj gospodarske skrbi in politične težnje. Naš program je oblast, oblast za vsako ceno, oblast radi oblasti! — In ko so se počutili kot vsemogočne oblastnike, ki jih ne more nihče več odstaviti, so mislili, da se lahko brez nevarnosti skregajo med seboj, da Kramerjevci ugonobe Marušičevce, Jevtići Uzunoviće itd.

Tedaj pa se je pokazalo, da bi kdo drug še tudi imel veselje do takega »programa«. ...

Oboji bi radi imeli, da bi se naše delavsko gibanje dalo vpreči v njihov voz, da bi se dalo izigravati. In kakor jim kaže, tako obrekujejo naše gibanje. Pod režimom JNS je bil g. Kramer tisti, ki se je lepo strinjal s tem, da se ne sme dovoliti socialistična stranka. — tedaj so nas obrekovali za klerikalne in komunistične zaveznike, zdaj pa se v »Jutru« smešijo z izgovorom, da smo si mi izmislili, da so se oni diskreditirali s svojo protiljudsko politiko. Po drugi strani bi hoteli naši ... da bi se dali delavci po njih izigravati za njihove strankarske interese.

»Jutrovcem« ni šlo v glavo, da se vsa leta njihovega režima nismo dali ukloniti in zdaj »Slovenčarijem« ne gre v glavo, da hodi delavski razred svoja pota, ki mu jih narekujejo življenjske potrebe. Oboji se pa še bolj razburjajo nad tem, da naše gibanje vedno bolj raste in vsak na svoj način poskušajo, kako bi nastopili proti njemu. Toda, namesto da bi naše gibanje oslabil, so ga samo še okrepili, da dobiva že značaj močnega ljudskega gibanja.

»Jutrovci« se pri tem poslužujejo svojega starega sredstva, ki ga uporabljajo takrat, ko niso na oblasti — intrigantstva. Tako v uvodniku »Ljudska fronta« od srede dne 26. t. m. pisari, kakor da smo francosko ljudsko fronto presadili v Slovenijo, v isti sapi bi nam pa radi dokazali, da bi baš »Jutrovci« hoteli z nami napraviti ljudsko protiklerikalno fronto.

In pri tem mislijo, da se nam bodo prikupili z lažjo, da so pustili naše strokovne organizacije in delavske zbornice. Ali ste res tako neumni, da mislite, da je pozabljeno, kako ste se pri zadnjih volitvah trudili za nas, »komoraše«? Ali mislite, da je pozabljeno, kako ste v »Jutru« vsak dan pozivali delodajalce proti Delavski zbornici, kako so vaši vitezi v Mariboru z noži napadli naše zaupnike, kako ste terorizirali po Ljubljani, kako se je napravil »volilni rezultat« v Trbovljah, kako štiri dni noben časopis ni smel prinašati številke, ki so govorile o zmagi, ki so si jo priborile v zelo neenakem boju naše strokovne organizacije.

Horthy pri Hitlerju

Ogrski državni upravitelj Horthy je obiskal dunajskega kanclerja in nemškega voditelja Hitlerja. Po verjetnih vesteh se je prijateljstvo med Berlinom in Rimom z dne 11. julija ohladilo. V Italiji opazajo avstrijsko notranjo ofenzivo nacistov in razpad hajmvera. Hitlerizem postaja močnejši. To Italiji ni všeč. Všeč ji tudi ni Gömbös, predsednik ogrske vlade, ki se bolj nagiblje k Nemčiji, kakor k Italiji. V opreko temu želi Mussolini restavrator Habsburžanov vsaj v Avstriji, Gömbös jih itak ne mara. S tem bi pariral nacistični vpliv v Avstriji. Na Madžarskem bi pa rad zamenjal Gömbösa z Bethlenom, ki ni tako ve-

lik sovražnik Habsburžanov. Horthy je šel z namenom k Hitlerju, da mu Hitler priporoča Gömbösovo politiko.

S tem preokretom avstrijske in madžarske politike po se manjša tudi vpliv Italije na Podunavje. Nerazpoloženje med Berlinom in Rimom odseva tudi iz naglega italijanskega odgovora na francoski predlog o nevmešavanju v španski spor, takrat, ko je Hitler šel v prid Mussoliniju v Spaniji mnogo dalje.

Iz razvoja dogodkov smemo sklepati, da se »italijansko« Podunavje orientira »nemško«, kar pomeni le novo odvisnost teh držav.

Tvrdka Westen v Celju izprla svoje delavstvo

Celje, dne 27. avgusta 1936.

Stalne pritožbe delavstva nad nekaterimi predpostavljanimi niso imele nikakega uspeha. Radi neznosnih razmer, ki so vladale v podjetju (in ki so znane tukajšnji policijski oblasti) ni bilo mogoče priti v okoli stalnemu izzivanju delavstva. Tako je ponovno dne 26. t. m. neki mojster oklofutal neko mlajšo delavko. Na intervencijo zaupnikov je podjetje izjavilo, naj delavka uredi svojo pritožbo potom sodišča. Dne 27. t. m. pa so razburjene delavke, videč, da podjetje ne namerava napraviti reda,

hotele obračunati z mojstrom same na ta način, da so ga zgrabile in postavile na cesto. Podjetje pa je izrazilo ta incident in ukazalo ustaviti stroje. Takoj nato je izdalo razglas, s katerim se odpoveduje vsemu delavstvu služba na 14 dni. V razglasu, ki ga je podjetje nabilo, je tudi izjava nekega novepečenega predelavca, ki pravi, da ne more delati z dodeljenimi delavkami. Popolnega ozadja izprtja ne vemo, upamo pa, da bo podjetje uvidelo, da so časi, ko se je delavstvo pretepalo, minuli. O zadevi bomo še poročali.

Da, velečenje ni »Jutrovci«, takih »dobrotnikov« res ne moremo pozabiti in nam res ne more biti žal, da niso več na oblasti in vam lahko trdno zagotovimo, da se vam ne bo posrečilo, da bi se danes vtihotali v slovensko opozicijo.

Pri sporazumu s »Slovensko zemljo« smo izjavili, da se lahko pridruži vsak iskreno demokratično čuteč človek. Nihče od ljudskih nasprotnikov ne bo izigral slovnosti našega delovnega ljudstva, ki se bori ne samo za svoje socialne zahteve, temveč za ves naš narod in ki ne postavlja programa za volitve, kakor si izmišlja »Jutro« in ki tudi ne presaja nobenih tujih firm ali front na naša tla, kakor fantazirajo v Knafljevi ulici, ampak izpolnjuje samo besede, ki jih je izrekel Ivan Čankar že pred vojno (glej 384. stran 11. zvezka njegovih zbranih spisov):

»Brnski program socialne demokracije, ki ga pa nihče teh (nasprotnikov) čital ni, je obudil narodni program Slovencev iz leta osemindesetega, ki so ga liberalci in klerikalci že davno pozabili. Edina stranka, ki zahteva zedinjeno Slovenijo, je socialna demokracija. Kakšna je narodnost klerikalne stranke? Internacionalizem škofovske palice in papeške tigare. Liberalna stranka označja internacionalizem denarne vreče. Socialno-demokratični internacionalizem pa sloni na podlagi svobode, enakopravnosti, na podlagi narodne samouprave in avtonomije.«

Resnica je resnica. »Deutsche Presse« navaja iz vatikanskega glasila »Osservatore Romano« celo vrsto strahovitosti, ki so jih povzročili »komunisti«. Zaključek članka se glasi: »Žalostni dogodki v Barceloni kažejo, s kako globoko previdnostjo najvišji pastir stigmatizira komunizem kot nevarnost za človeško družbo.« Tudi papežovo glasilo smatra torej vse bojivnike za svobodo za »komuniste«. To le mimogrede. Pričeli je niso »komunisti«, ampak generali! To »komunisti« v Vatikanu tudi vedo! In kako mislijo tam o križoprisežnih generalih? Vsi so vendar prisegli republiki zvestobo! In kaj mislijo tam o marokanskim mohamedancih, ki se bore za katoličanstvo?

V. Lebedev-Kumač:

Vsakemu svoje

(Konec.)

z— Nikamor ne pojdem... Pogledaj, saj bi se bila morala preobleči. Upehana sem od dela kakor pes.

— No, pa dobro! Pojdem sam. Kaj imam od tega, da si utrujena! Ali ne bi mogla najti primernejšega dne za te svoje opravke in utrujenost! Dovolj dolgo me ni bilo doma! Prav danes ti mora biti na poti.

Nikolaj Vladimirovič se je preoblekel, jezno zaloputnil vrata in odšel.

Gospa Olga je ležala na postelji in se utrujeno, tiho, bridko jokala. Potem je nenadoma planila na noge, sunkoma pograbila potonke na mizi in jih vrgla skozi okno. Zopet je padla v posteljo in se jezno zjokala. Naposled je vsa objokana zaspala.

Tragedija revolucije

16 smrtnih obsodb v Rusiji

V nedeljo ponoči je bila v Moskvi izrečena smrtna obsodba proti Sinovjevu in soobtožencem. 16 po številu. Državni pravdnik je končal po Tasu svoj zaključni govor z besedami:

»Bliza se ura obračuna za težke zločine, ki so je napravili ti-le ljudje proti naši veliki domovini. Žalosten in sramoten konec čaka ljudi, ki niso nikdar bili v naših vrstah in se nikdar z odločnostjo in vdanostjo v socializem niso odlikovali. Imamo pred seboj grde zločince, ki so težko grešili proti našemu ljudstvu, proti našim idejam, proti našim voditeljem sovjetske države ter proti delavcem vsega sveta. Zahrbnim sovražnikom se ne sme prizanašati. Zahtevam, da se ti stekli psi vsi brez izjeme postrele.«

Izjava državnega obtožitelja je sovražna napram odtoženecem.

Mi moremo le obžalovati, da je sploh prišlo do procesa, ker ta proces ne more nikakor dvigniti ugleda režima. Kako nerazumljivo in žalostno je, da se može, ki so ob revolucijah sodelovali ramo ob ramo, drug z drugim, sedaj ne razumejo več in tvorijo dve nespravljivi skupini, ki druga drugi strežeta po življenju. Med možmi, ki so bili ustreljeni, so pravzaprav sami ožji sodelavci Lenina, ideološko močni kulturni ljudje. Politični odbor pod Leninom so tvorili: Lenin, Trocki, Sinovjev, Kamenev, Rykov, Tomski (kovinar) in Stalin. Iz tega je razvidno, da utegne biti umor teh ideoloških velikanov za razvoj Rusije še velikega pomena.

Neopravičljivo je sicer, če so se obtoženci resnično bavili s terorističnimi akcijami proti vodilnim osebam. Tedaj je razumljivo, da se sedanji Stalinov režim brani. Ni pa s tem rečeno, da ni bilo morda mogoče te velike ideologije, deloma le teoretičarje, pritegniti k sodelovanju. To vprašanje ostane za nas zaenkrat odprto.

Socialistična delavska internacionala je poslala sovjetom v Rusijo brzojav (komisarju Molotovu), v katerem prosi, da se obtožencem dovoli zagovornik, ki ni odvisen od ruskega režima. Sovjetski tisk pa je ogorčeno odklonil to prošnjo, češ, da

ne more dopuščati, da bi se socialistična delavska internacionala vmešavala v ruske notranje razmere sodišč ter očita, da se s tem zavzemajo voditelji socialistične delavske internacionala za mednarodne zločince in zaprisežene sovražnike socializma, ki so bili v zvezi s fašizmom.

Rusko časopisje namreč dolži Trockega, da je bil v zvezi z nemškim fašizmom ter da je hotel z njegovo pomočjo vreči sedanji ruski režim, kar je pa jako neverjetno.

Ves proces je za nas, ki nismo informirani iz pravih virov, nejasen, uganka; uganka tudi kruta obsodba.

Zakaj boj v Rusiji?

S smrtnimi obsodbami bo v Rusiji spravljena s sveta cela vodilna generacija, razen Stalina. Komu niso znana imena: Sinovjev in Kamenev, Buharin (teoretik), Rykov (dolgoletni predsednik komisarijati), Radek (ustvaritelj današnje ruske zunanje politike), Tomski (strokovničar), Pjatkov, Uglanov ali Serebljakov. To so bili političarji in ideologi komunizma, strankarji.

Kakor pa vemo, je nedavno izdal Stalin neke vrste ustavo, ki se nanaša na strokovne in gospodarske organizacije, ne več toliko na komunistično stranko, ki je imela prvotno ves vpliv na sovjetski režim. Z uvedbo tega parlamentarizma prihajajo v poštev samo praktične družabne zadeve uprave, nič ne vpliva nanje več strankina ideološka načela. Temu Stalinovemu konceptu so se očitno umorjene žrtve upirale ter hotele, da vodi komunistična stranka ves socialni razvoj po svojih načelih. Z novim parlamentarizmom pa je bil drugi faktor, to je komunistična stranka odstranjena in režim sedaj sam sklepa in odloča po svoji uvidevnosti in praktični potrebi brez odločevalnega vpliva stranke.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštno položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročninami, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštno položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

— Zakaj so pa druge? Zakaj neki?

— Mar mi je! Nikar ne vpij, lepo te prosim! Povej mi naravnost, ali pojdeva nocoj na sprehod ali ne?

— Nikamor ne grem! Ni-ka-mor! Utrujen sem in bi hotel ostati doma! Ali slišiš? Doma!

— No, pa le ostani! Dobro zabavo! Tri mesece sem čakala razvedril, tri mesece se sama dolgočasila in štela dneve. Prinesla sem ti cvetlice na postajo in to je zdaj hvala. A nikar ne misli, da sem tako neumna. Ne boš mi nagajal! Sama pojdem ven!

— Le pojdite, kamor hočete! Prosim! Ne pozabite samo vaših dragocenih potonk. Lahko jih razdelite vašim čestitcem, ki skrbijo, da se vam ni treba dolgočasniti! Z Bogom!

Nikolaj Vladimirovič je tiho zavižgal in po prstih odšel iz hiše, ne da bi bil potrkal na vrata.

Reakcija obrekuje socialiste

Socialiste napadajo vsi meščanski listi. Odlično mesto v blatenju pa zavzema klerikalni »Obzor«, ki, naravno, ne more drugače. Na klevete tega lista samo nekaj konstatacij: Socialistična stranka je bila razpuščena januarja meseca 1929. Od takrat se z zakoni omejuje delovanje. Kljub temu je socialistično gibanje ohranilo ves čas svoj značaj. Gibanje je ostalo kompaktno, dočim se vrši po drugih gibanjih beganje iz stranke v stranko, od ideologije do ideologije. Naš tisk je v najtežjih časih neprestano zahteval demokracijo, tudi ob najhujši diktaturi. Naše gibanje uživa tudi zaupanje delavske socialistične internacionala, kakor dokazuje nje pozdrav in udeležba inozemskih sodrugov na naši konferenci pred tremi leti, ko smo hoteli ustanoviti socialistično stranko. Zato je tudi socialistično gibanje Jugoslavije najmočnejši in najagilnejši steber demokracije za propagando zanjo. Kdor to odreka socialističnemu gibanju, kakor »Obzor«, ni za demokracijo in je sposoben, da se zveže z vsakršno reakcijo, samo da narod ne pride do svobode in do svojih demokratičnih pravic. Očitki »Obzora«, da socialisti nismo za demokracijo, je laž. »Obzor« podtika nedemokratičnost socialistom, da bi nemoteno vršil svojo politiko diktature.

Doma in po svetu

Gospodarsko prodiranje nemškega gospodarstva v Jugoslavijo. Odboren je nakup železniškega materiala za okoli 400 milijonov dinarjev, ki se plača v sedmih letih v enakih obrokih.

Razprava glede kolektivne pogodbe za tekstilno industrijo. Kraljevska banska uprava je razpisala za petek 28. t. m. ob 10. uri dopoldne v knjižnici banske palače na Bleiweissovi cesti razpravo glede kolektivne pogodbe za tekstilno industrijo dravske banovine.

Upokojen je bil g. dr. Josip Bauddek, sodnik upravnega sodišča v Celju, na njegovo mesto pa je imenovan g. Rajko Mulaček iz Ljubljane.

Predsednik Jugoslovanskega učiteljskega združenja Ivan Dimnik v Ljubljani je imel dopust, da vrši dolžnost predsednika organizacije. Ministrstvo prosvete mu je sedaj ukinito dopust.

Nemčija podaljšuje vojaško službo od enega na dve leti z izgovorom, da se hoče boriti proti boljševizmu, kar je bil njihova prva obveznost.

Nemški bankir in predsednik državne banke dr. Schacht potuje v Pariz. Listi pravijo, da ima potovanje velik politični pomen. Ali je to morda streznjenje?

Nemška propaganda. Nemško letalo je preletelo čehoslovaško ozemlje. Ob tej priliki vzklikne ženica, ki ni poznala nemškega letala: »O, to je pa naše čehoslovaško letalo, ker nemška letala mečejo čokolado za otroke!«

Mihajlo Tomski je izvršil samomor. Tomski je bil predsednik ruskih komunističnih strokovnih organizacij ter je bil obdolžen v veleizdajskem procesu sokrivde. Zato se je izognil pričevanju.

Ustanovni občni zbor društva »Vzajemnost« na Muti se je vršil 22. avgusta v gostilni Dobnik na Muti. Zbralo se je lepo število članov, ki so soglasno sprejeli društvene pravila. Nato je bil soglasno izvoljen ta-le društveni odbor: predsednik Hubert Otokar, namestnik Krautberger Herman, tajnik Höstinger Alojzij, nam. Čeru Franc, blagajnik Praprotnik Ivan, nam. Srebotnik Jurij; odborniki: Verdnik Avgust, Peteršinek Roman, Izak Herman, Gačnik Ivan, gospodarja Urnaut Ferdo in Pečnik Franc; nadzorstvo: Poderžan Vinko in Kralj Julci.

izgubi glavo in potem psuje in laže. O kulturi, ki jo s takimi izpadi širi »Slovenec«, si je pa delavska javnost že davno napravila sodbo, ki jo je izrazila z besedami: **Fuj in fej!**

Manifestacije SMRJ in neresnicoljubni dopisnik »Slovenca«. Vljudo sporočam, da sestavka o manifestaciji SMRJ na Jesenicah, ki je bil priobčen v »Slovenca« dne 18. avgusta nisem pisal jaz, zato zani tudi ne morem odgovarjati v pogledu resničnosti. A. Kuhar, dop. »Slovenca«.

Zabukovca

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« ponovi vsled slabega vremena preteklo nedeljo odložen pevski koncert v nedeljo, dne 30. avgusta s pričetkom ob 4. uri pop. na vrtu s. Zupanca v Megojnicah. Spored kot zadnjič objavljen. Vabimo vsa sosedna bratska društva in prijatelje delavskega kulturnega gibanja. Odbor.

Šoštanj

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«, ki je bilo pred par tedni ustanovljeno, bo postalo kulturna matica. Z raznimi predavanji, izleti v naravo, petjem in drugim kulturnim delom, hoče nuditi članstvu tisto, kar je naša mladina zadnje čase pogrešala. Vsi tisti, ki še niste včlanjeni, pristopite in pomagajte pri delu. Ne ozirajte se pa na one, ki Vas temno gledajo in tudi naše delo. V vztrajnosti bo in mora biti naša zmaga.

Dopisnik, ki je opisal v zadnji »Del. Politiki« izlet na goro Ojliko, kjer so se nekateri klanjali in poljubovali roko ge. Woschnagovi in je eden teh prilizunov ponoči hodil po mestu v samih spodnjih hlačah, je pozabil omeniti, da so zvečer nekateri tudi dobro iztresli svojo moč in jezo, katero so ves dan zbirali v obliki ljudske pišče, nad svojimi ženami! Ena teh pretepenih žen je hotela skočiti celo pod jez! To so res lepe stvari!

Vlom. V ponedeljek, dne 24. t. m. je bilo Zapuško Alojziju v Lokovici pokradeno mnogo obleke, jestvin in denarja. Domači so bili vsi na polju. Tatovom so morale biti razmere dobro znane.

Tudi pri nas se je začelo nekaj šušljati o občinskih volitvah. Vse se pritožuje nad visokimi občinskimi dokladi in dolgovi, ki so nastali zadnja leta. Občinski odborniki sami kritizirajo, ker so imeli vse leto samo eno sejo in enkrat so se fotografirali. Ali ima sploh pomen biti občinski odbornik, če nima nikdar vpogleda v občinsko gospodarstvo? Vsled tega je treba stvar vzeti resno v roke in dobro preštudirati, da ne bo prepozno. Na drugi strani pa bo treba, da se vse res demokratske sile združijo in s tem dosežejo zmago. Občan.

Vse naročnike »Del. Politike«, ki so zaostali z naročnino, prosimo, da jo v najkrajšem času poravnajo. Zavedati se morajo, da je »Del. Politika« izključno delavski list, ki nima nikakršnih fondov za vzdrževanje, ampak se vzdržuje samo z naročnino. Vsled tega vas prosimo, da se zgledate pri našem poverjeniku in dolg poravnate. V slučaju, da se ne bi odzvali, bomo prisiljeni pošiljanje lista ustaviti. Poverjenik.

Prevalje

Vzgoja pa taka! Pred kratkim je šel naš poverjenik »Del. Politike« pobirati naročnino, pa ga je na cesti ustavil neki mladenič, strogo krščansko vzgojen (vsaj za takšnega se vedno izdaja) in mu je začel praviti, kakšni »barbari« da so španski delavci, ki da uganjajo strašno grozodejstva. Pravil je tudi, da so socialisti sami kapitalisti, za primer je navedel predsednika rudarske zajednice s. Korena in poslovodjo konzumnega društva Znidarska, oba v Prevaljah. Glede prve njegove izjave ga pomilujemo, da je revež še tako kratkoviden in nerazsoden, da zmerja špansko delavstvo, ki bije boj za svobodo in pravico vsega delavskega razreda Španije proti kapitalistični in črni reakciji, proti korupcionizmu in proti fašistični sužnosti za barbare. Tak nevednež bi celo rad videl, da bi zmagala krivopri-sežniška sodga, da bi zopet zavladala »sveta inkvizicija«. Čudi se, da delavstvo energično nastopa proti lomilcem svete prisrge,

Dva meseca boja kovinarjev na Muti

Delavstvo v livarni Eilert se nahaja že nad dva meseca v boju, da bi prisililo podjetje na spoštovanje jugoslovanske socialne zakonodaje in doseglo skromno povišanje mezd. Podjetje je sestradano delavstvo poglaval v boj in izbegavalo vsem pogajanjem, ki jih je sklicala banska uprava. Sedaj smo zaznali, da bo podjetje Eilert ustavilo livarno popolnoma in oddalo tovarno nazaj lastnici, t. j. firmi Greinitz, v katere upravnem odboru sedijo poleg g. Eilerta še razne dru-

pozablja pa, da je nekje v svetem pismu zapisano, da »kdor z mečem pokončuje, bo z mečem pokončan«. Da bo pa lažje razumel borbo španskega ljudstva proti upornikom, mu svetujemo, naj čita špansko zgodovino, zlasti grozodejstva velikega inkvizitorja Torquemada, pa bo marsikaj razumel, česar še ne ve. — Skoda, da se ne zaveda, da je delavec. Kako je gospoda do delavstva tudi pri nas, je lahko nazorno čital v jugoslovanskem glasilu španskih krivopri-sežnikov »Slovenca« za časa tiskarske stavke. — Gospoda psuje delavstvo, kadar le-to noče kloniti pred reakcijo. — Glede tukajšnjih »kapitalistov« mu pa svetujemo, naj se ne smeši. Če si je pri zadnji licitaciji na Lešah kakšen delavec kupil »bajto«, potem vsekakor s svojimi skromnimi prihranki, pa ne z dobičkom, ki bi izviralo od dela tujih rok. Zelo interesantno se nam pa zdi, kako da omenjeni mladenič ne vidi, kaj delajo tisti, ki tvorijo jedro tukajšnjih krščanskih mož, pa so imeli toliko kapitala, da so ga morali dati hraniti v tuji državi, doma pa plačujejo delavce po 1 Din do 3 Din na uro. Tu se naj bi mladenič malo pozanimal, kako je to mogoče, kajti Kristus ... ni imel niti toliko, kamor bi položil glavo.

Našim naročnikom sporočamo, da je prevzel poverništvo »Delavske Politike« in s tem tudi pobiranje naročnine v Prevaljah s. Alojzij Brunker, dočim pobira naročnino med člani Rudarske zajednice s. Koren Pavel. Sodruga prosimo, da imenovana poverjenika pri njunem delu podpirajo s tem, da redno plačujejo naročnino. Družnost! — Uprava »Delavske Politike«.

Mežica

Veselica, ki jo priredi podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije se bo vršila dne 30. t. m. s pričetkom ob 3. uri pop. na vrtu Senica-Vivat. Pester spored; ples. Vstopnina Din 5. — Nadalje vabimo isti dan na **nagradno kegljanje**, z zelo lepimi in vrednimi dobitki, ki se prične ob 9. uri zjutraj in traja do 21. (9.) ure zvečer na kegljišču gostilne Senica-Vivat.

Marenberg

Obiranje hmelja se že bliža svojemu koncu in obralci so zopet za nekaj izkušnji bogatejši. Prepričati so se morali, da so tudi hmeljski magnetje od leta do leta nesramnejši in da se pri tej nesramnosti najbolj odlikujejo njihovi še skoro mlečnejši juniorji. Ti gospodiči menda mislijo, da potrpežljivost našega ljudstva nima mej. Utegnejo se še prepričati, da so se grdo motili! Mi jim svetujemo, da se blagovolijo tudi meriti ta-

Koristna in poučna za vsakogar bo na jesenskem ljubljanskem velesejmu od 1. do 13. septembra štiri velika poslopja obsega-joča propagandna razstava »Za naš les«. Na njej bomo iz statistik spoznali, kako naj pre-orientiramo dosedanje svoje gospodarstvo z lesom, da ga čimveč porabimo in obdelamo doma. Vsakega obiskovalca bodo statistike o razprostranjenosti in bogastvu naših gozdov in o produkciji ter izvozu preverile, da moramo sami pričeti na najrazličnejše načine obdelovati les, ne pa da bi prodajali surovega in polizdelke v inozemstvo, odkoder smo dosedaj kupovali iz našega lesa izdelane predmete za drag denar nazaj. Razstava nam bo pokazala vso produkcijo lesa in stranskih produktov, predvsem pa seveda vse načine uporabe v stavbarstvu in za najraznovrstnejše industrijske in obrtne predmete. Videli bomo modele najrazličnejših stavb, zlasti zanimivi bodo pa tudi izdelki iz lesa, ki jih producira kemična industrija. Tej razstavi so priključene živalski park z živalstvom naših gozdov ter razstava »Naš sodoben vrt« s krasnimi specialnimi razstavami vrtov, cvetja, sadja, zelenjave in sploh vsega, kar priatelja vrtov zanima, naposled pa tudi razstava malih živali, da si rejci lahko izbere za plemo čistokrvne kunce, perutnino in golobe. Mnogo novega in praktičnega bomo videli tudi v oddelkih za industrijske, obrtne in živilske sezone predmete, enako pa tudi veliko razstavo pohištva, ki bo gotovo spet imela velik uspeh. Tudi za jesenski ljubljanski velesejem velja-jo 50% popusti na železnici, parobrodih in letalih.

Štajerska hranilnica in posojilnica, r. z. z o. z. v Mariboru

sklicuje v soboto, dne 11. septembra ob 5. uri popoldne v prostorih za-
druge

Izredni občni zbor

Dnevni red:

Likvidacija zadruge.

Načelstvo.

Planinske Jopice TRIGLAV
Istni izdelek od Din 60.— naprej
Ekspozitna hiša „LUNA“
Maribor, samo na Glavnem trgu 24

ge ugledne osebe našega javnega življenja. Bomo videli, koliko razumevanja za delavske težnje bodo ti gospodje pokazali, ko bodo podjetje zopet prevzeli od g. Eilerta. Gospodje, ne skušajte tega delavstva pog-nati v obup! Zavedajte se, da boste sicer tudi odgovorni za vse posledice. Oblast pa pozivamo, da prepreči ustavitve obrata in s tem upropaščenje nekdanj cvetočega indu-strijskega kraja.

Košaki

Viničarski shod. Preteklo nedeljo, dne 23. t. m. se je vršil v Koških viničarski shod, ki ga je sklicala Stokovna zveza viničarjev. Na shodu sta poročala pred-sednik s. Ulbl in s. Eržen. S. Ulbl je raz-pravljaj o položaju viničarjev na številnih konkretnih primerih. Zlasti je grajal never-jetno malomarno poslovanje viničarskih ko-misij pri nekaterih občinah. Nek občinski od-bor n. pr. je sklenil, da mora plačati oni, ki zahteva viničarsko komisijo, Din 50 odškod-nine članom komisije, čeprav po zakonu v to ni upravičen. Predsednik te občine zavla-čuje sklicanje komisije že od oktobra me-seca lanskega leta! Politične nadzorne obla-sti bodo morale s posebno okrožnico poja-sniti občinskim upravam, kakšne dolžnosti jim nalaga viničarska uredba, kajti ni mogo-če dopustiti, da bi kdorkoli izvajanje zakoni-te uredbe sabotiral. — S. Eržen je navzo-čim na poljuden način obrazložil pomen or-ganizacije in jih zlasti tudi pozval, da na-ročajo delavski tisk n. pr. »Ljudski glas«, če že ne zmorejo za naročnino »Delavske Po-litike«. — V kratkem bo sklican še en shod, za katerega so obljubili udeleženci pridno agitirati.

Pobrezje pri Mariboru

I. delavsko kolesarsko društvo, podruž-nica Pobrezje, priredi 30. t. m. izlet v Ruše. Iz Ruš po rizi do Beigotta in preko Smolnika nazaj v Ruše. Prijatelje in bratske podruž-nice vabimo. Do Ruš in nazaj se peljemo s kolesi.

Novo mesto

Stavbinci se organizirajo V torek, dne 25. t. m. se je vršil prvi sestanek novomeškega stavbinskega delavstva, katerega se je udeležilo 60 do 80 zaposlenih. To je po-novni dokaz, da se stavbinsko delavstvo širom Jugoslavije prebujajo in zaveda, da je rešitev pred neznošnim izkoriščanjem le v strokovni stavbinski organizaciji. Sestanek je otvoril s. Tratar iz Ljubljane, ki je uvo-doma naglasil težkoče stavbincev. O pome-nu strokovne organizacije in splošnem de-

Od
1.—13. septembra
Ljubljanski
velesejem

50% popust na železnici, parobrodih, avijo-nih.

Na odhodni železniški postaji kupite rume-no legitimacijo za Din 2.—.

Vsledržajna razstava »ZA NAŠ LES«.

Živalski vrt. Divjad v parku.

VELIKA VRTNARSKA RAZSTAVA.

Industrija, obrt, trgovina. Domače preproge.

Perutnina, kunci, golobi. — Ribe itd.

Tekmovanje harmonikarjev 13. septembra.

KRASNO ZABAVIŠČE.

Velikomestni variéte popoldne in zvečer.

VABIMO VAS.

lavskem pokretu pa je referiral s. Tome. Iz-vajanja obeh so vzeli vsi navzoči z odobra-vanjem na znanje. V organizacijo je pristopilo 26 delavcev. Vsi ostali se bodo včlanili pri prvem izplačilu. Saj bi se bili radi vpi-sali vsi že na sestanku pa — pritaženo jim je prišlo iz ust, da so »suhi«, da nimajo de-narja — kako, če zaslužijo po 2 dinarja na uro... Sodrugi, novomeški stavbinci! Za-vedajte se enega: če boste enotni, boste močni v svoji stavbinski organizaciji in do-segli boste »ljubljanški sporazum«, ki sicer še ni popoln, vendar pa vam zagotavlja ne-le nekoliko boljši zaslužek, ampak s tem tudi delno omejitev umazane konkurence vaših delodajalcev, ki na vašo kožo pri »oferiranju« popuščajo do 80.000 dinarjev... Novomeški stavbinci pozdravljajo vas stav-binske delavce vse Jugoslavije in kličejo: Vse, kar je stavbinskega delavstva, mora v stavbinsko organizacijo, da bo čim popol-nejša in v stanju izvojevati boljše življen-ske pogoje vsemu izkoriščanemu stavbin-skemu delavstvu. Stavbinci združite se in dosegle boste kolektivno pogodbo!

Bled je prodan. Posestva, hoteli in jezero Bled, last Ivana in Marije Kenda, so bila dne 24. t. m. prodana na javni dražbi. Zdražila je posest Zadruga gospodarska banka v Ljubljani za 23.400.000 Din. Celoten kompleks je bil prvotno cenjen na 31 milijonov dinarjev. Banka je dobila imovino razmeroma poceni, vendar pa bo treba za veliko podjetje žrtev, strokovnih in finančnih žrtev, da o-hrani kompleks svoj pomen v leto-viščarstvu.

TIVAR-

OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz
čvrstega gradla

Din 75'—

Amerikanske hlače
iz čvrstega gradla

Din 45'—

Obleke za vsakega
in vsako priliko

TIVAR-

OBLEKE

Dvodružinska novo-grajena hiša

na prodaj. Cena 75.000 Din.
Pobrezje, Špessovo selo,
Slomšekova ulica 26.